

Afskrivning af artikel bragt i Aalborg Stiftstidende, den 20 maj 1945.

Badebyen Blokhús var forvandlet til underjordisk støttepunkt.

Over 50 millioner kroner gravet ned i sandet
til ingen verdens nytte.

Siden november 1942 og til den 4. maj 1945 arbejdede tyskerne på at udbygge Aalborgensernes mest populære badested Blokhús til et støttepunkt mod en invasion fra havet, en tanke, som i tre år red tyskerne som en mare.

Vendt op og ned på alt.

Efterhånden var det også lykkedes tyskerne at vende op og ned på alt i den lille badeby. Man jævnedes klitterne ud eller flyttede dem, man gravede sig ned i sandet og byggede en hel underjordisk by, hvis betonbunkere blev forbundet med dybe løbegrave. Hvor klitboerne tidligere møjsommeligt plantede marehalm, lagde tyskerne græstørv. Et areal på en kvadratkilometer blev belagt med græstørv, og når man ved, at hver græstørv nedlagt stod tyskerne, eller rettere den danske nationalbank, i en krone pr. stk., forstår man at der alene på den konto er ofret millioner af kroner.

Besøg i det underjordiske Blokhús.

Der står en pibende storm af sydvest ind over Blokhús, og regnen pisker i ansigtet, da vi den første eftermiddag efter at frihedskæmpere samlet fra hele landet har overtaget bevogtningen af fæstningen Blokhús, går en rundtur i de forhenværende klitter. Oppe fra toppen af en bunker ser man ud over havet, der skummer uforanderligt. Det har tyskerne ikke kunnet ændre noget ved, men klitterne har de, ved at øse 50 måske flere hundrede millioner kroner ud, formået at mishandle lige så probal som en dansk fange i Gestapos klør.

For 14 dage siden skulle man være iført tysk uniform for at gå rundt uden for de snævert og få afstukne veje. Beboerne

måtte gå kilometer lange omveje for at komme fra hus til hus. Overalt spærrede metertykke pigtrådsspærringer, brutale skilte og dybe minefelter vejen. Nu kan en dansk endeligt på lov til at kikke inden for. Med Strandfoged Svenningsen som fører går vi en lille rundtur i det underjordiske Blokhús.

Måtte dække landet med en kvadratkilometer græstørv.

Vi kigger først på terrænet vest for byen, hvor signalmasten troned på sin høje klit. Den er forlængst borte, og nu ligger her et system af bunkere.

Ind til november 1942 fik vi lov til at leve i fred heroppe, fortæller Svenningsen, men så kom der en tysk garnison på 400 soldater, og samtidig tog man fat på at endevende klitterne. Det medførte om foråret en sandflugt, der truede med at begrave hele Blokhús, som byen er blevet begravet for 2-300 år siden, da man fældede de sidste skove ud mod havet.

Det blev dog gjort tyskerne begribeligt, at de ikke sådan uden videre kunne grave løs i sandet, men da det var lige meget hvad det kostede, danskerne betalte jo selv, dækkede man sandet, en kvadratkilometer land, med græstørv der hentedes viden om. Man kørte høje klitter bort, fyldte dem i slugterne eller fyldte dem op med deres cementbunkere, hvoraf en enkel tog 14 måneder at støbe. Hele landskabet på begge sider af bækken skiftede langsomt karakter, og her ser man nu resultatet.

Kilometerlange spærringer fra Maginotlinjen.

På flere steder langs vestkysten udbyggede man sådanne militære støttepunkter, hvoraf den kraftigste blev Hanstholm, som har måttet rømmes af beboerne. Et andet stort støttepunkt byggedes ved Slettestrand og Svinkløv, et tredje ved Blokhús, et fjerde ved Løkken, Lønstrup og Hirtshals, og her imellem byggedes mindre stillinger, og man regnede med at disse stillinger, der kostede millioner og atter millioner, skulle kunne hindre Briterne i at gå i land på vestkysten.

Ligesom Hanstholm By blev omdannet til en fæstning, blev Blokhús det også. Alle køreveje fra stranden til byen blev spærret af vældige betonmure, og selve stranden neden for den yderste klitrække fik flere rækker sammenlængede spanske ryttere. Kilometer efter kilometer står nu disse jernkryds, som er hentet herop fra Maginotlinjen, hvor tyskerne stjal dem. Endnu er en del af dem mærket af det tyske artilleri fra den sommer, da tyskerne stormede den franske forsvarslinie. De spanske ryttere er suppleret med pigtrådsspærringer, og står man oppe i de af tyskerne mishandlede klitter, strækker de sig mod øst og vest så langt øjet rækker.

Nedkørslen kender de fleste Aalborgensere fra sommerbesøg og ved, at det vil koste uhyre arbejde at få disse massive betonmure fjernet og den udmærkede kørevej gjort i stand.

Vi travler en tur ind i fæstningsområdet syd for byen, der tidligere var spærret område, og hvor man risikerede at blive skudt, hvis man viste sig. Der ligger her fem store bunkers samt et utal mindre, og alle er forbundet med dybe løbegrave. Over det hele er spændt et net af camouflager i form af hønsetråd, hvori er indvævet utallige totter af marhalmsfarvet træuld fabrikeret af unge piger på camouflager-fabrikkerne i Aalborg. Oprindeligt var forbindelsesgangene smalle, men ved invasionen i Normandiet blev talløse tyskere begravet i sådanne snævre 2-3 meter dybe gange, hvorfor man nu var i færd med at udvide dem, så de blev som brede kanaler.

Der er flere slags bunkere. Bunkere forsynet med pansertårne og kanoner. Bunkere med skydestillinger, roterende maskingeværer og svært artilleri, samt bunkere, som kun er beregnet til mandskabet. Indbyrdes er de alle forsynet med et telefonnet. Nede fra det sikre dyb under jern og cement og svære kunstige klitter ville man være i stand til at lede kampen mod indtrængende tropper, hvad enten de kom direkte fra havet eller gik i land på et mindre sårbart sted og søgte at omgå støttepunktet.

Hvis et hus lå i vejen rev man det ned.

Uden om systemet af bunkere, skydestillinger og løbegrave fandtes flere rækker spæringer med spanske ryttere, pigetråd og brede minefelter. For tyskerne at se, før invasionen, ville en sådan stilling være uindtagelig. Virkeligheden på den franske kyst, hvor støttepunkterne var ganske tilsvarende, lærte tyskerne noget andet, og under en times besøg i vinter af General Lindemann gav denne ordre til at forstærke anlægget yderligere, og da freden kom, var man i gang med ny ødelæggelse af den lille badeby. Hvis et hus lå i vejen for kanonernes skudvidde, rev man det ned uden hensyn til, at der måske boede folk, for hvem huset havde været bosted for slægten gennem generationer. 12 af beboernes faste huse blev revet ned, og 190 sommerhuse måtte lide samme skæbne. De fleste faldt for ikke at komme til at ligge i vejen for kanonerne. Resten fordi der skulle bygges bunkere, hvor de lå.

Midt i byen er ryddet en stor plads, hvor der nu kan opføres en hel ny og mere tilsvarende sommerbebyggelse, som vi allerede under besættelsen, trods den tyske censur, redegjorde for.

Besøg i en mandskabsbunker.

Under vandringen rundt i det mishandlede terræn følger vi en af løbegravene under camouflagen. Vi kigger ind i en mandskabsbunker. Murene er tre meter tykke, og tyskerne har, modsat hvad tilfældet har været i f.eks. Aalborg, gjort pænt rent efter sig. Der findes 3-4 store rum med køjer, moderne elektriske ventilationsanlæg, køkken og store forrådskamre herinde. Væggene er dekoreret med billeder, som delvis stammer fra de nedrevne ejendomme, udklip fra ugeblade eller dekoreret med inskriptioner og kalkmalerier. 4-500 lys pærer får rummet til at ligge badet i lys. På væggen hænger svære felttelefoner til nærmeste kanonstilling og et skilt forkynder >>Achtung Feind hørt mit<<. >>Pas på, fjenden høre med<<. Hernede ville soldater og officerer kunne leve beskyttet selv under det værste luft- og artilleribombardement og tilmed bo hyggeligt, lyst og varmt, idet store ovne sørger for varmen.

100 ton ammunition gemt under klitterne.

Vi dukker op af jorden igen. På afstand eller fra luften er det umuligt at se andet, end at klitterne ligger her, som de har ligget i århundrede. Camouflagen er skuffende, selv små knolde og ujævnheder i klitformationerne har man efterlignet. Men set nær ved kan man kigge ned under hønsetræden og se det net af kanaler, der som muldvarpegange fører fra den ene bunker til den anden. Et stykke der fra ligger en bunker, der er proppet med ammunition. Frihedskæmperne fandt ca. 100 ton ammunition gemt i disse bunkere. Et andet sted ser man en bunker forsynet med et drejeligt pansertårn, hvor svære kanoner stikker frem, men også kuplen, der er af stål og vejer 90 ton, er så godt camoufleret at man skal helt hen til den for at få øje på den. Også de andre kanoner som snart peger mod land, snart peger ud over det stormpiskende hav, er dækket så man ikke får øje på dem, før man står lige ved dem.

Hver bunker koster mellem en og to millioner at støbe. Hærskaren af arbejdere, som næsten intet bestilte, fik eventyrlige ugelønninger gennem tre år, hvor der arbejdedes hverdage som helligdage. Nat som dag, om natten ved kunstig belysning. Planering og flytning eller udgravning af Blokhus høje klitter har kostet millioner og atter millioner af kroner, og hver krone ligger nytteløst begravet i sandet.

På terrænet omkring >>Bellevue<<, er terrænet endevendt på samme måde blot i endnu større målestok. Foran >>Bellevue<< har man gravet sig ned, så pavillonen var ved at skride sammen, og bygningen er blevet fuldkommen ødelagt. Der er næppe en hel rude tilbage i det store glaspalads, hvis køkken i øjeblikket må levere mad til de 3-400 flygtninge, som har afløst soldaterne. Flygtningene bor nu rundt i sommerhusene, motellerne og pensionaterne.

Men i øvrigt synes alt planeret ud og gravet ned i jorden. Inde mellem de kunstige klitter findes bombesikre, under-

jordiske hestestalde, der er underjordiske, brandsikre rum fyldt med olietromler osv. osv.

En bunker camoufleret med et hus.

Lige bag ved Hr. Svenningsens lade har man bygget en bunker, og da man ikke så godt kunne dække den med en kunstig klitbanke, har man i stedet opført et vældigt, rødt murstenshus uden om, med grønne skodder for vinduer, som slet ikke eksistere, og liggende tværs over kørevejen til laden. Hvad man skal gøre ved denne bunker er et problem. Den kan ikke sprænges uden det halve af byen vil styrte sammen, og nedbrydning med lufthammere vil koste mere end det halve af byens ejendomme.

Arbejdet med fæstningsanlægget var ikke sluttet, da freden kom. Endnu ligger en del halvfærdige eller lige begyndte. Fjernelsen af det, der blev færdigt, vil koste enorme summer, derfor får det nok lov at sande til. Minerne er tyske pionertropper fra Aalborg i gang med at sprænge. Det drejer sig om ca. 5000. Når man så også får pigtråden fjernet, vil det forhåbentlig ikke vare længe, før end Blokhús igen ligner sig selv. Helt vil arrenerne, som tyskerne har tilføjet naturen, ikke kunne fjernes. Klitterne bliver aldrig de samme som før, Men selve den storladne natur med de mægtige linier, ja, den kunne selv ingen tysker udslette.

n y m